

BAVNEN

VÆRLØSEEGNENS HISTORISKE FORENING

Årgang 27 - Nr. 3

August 2018

Karl Nielsen malet af Rud. Jacobsen.

Foreningens sjæl - NU og i FREMTIDEN

af Anne-Marie Bach

Her ved foreningens 70-års jubilæum, kan jeg konstatere, at foreningen fortsat udvikler sig. Henover tid har mange gode kræfter (ingen nævnt, ingen glemt) sat deres spor, og med deres personlighed har de sammen skabt en særlig ånd, som svæver over Mosegaarden. Denne hyggelige, men flittige foretagsomhed, hvis formål hele tiden har været at formidle lokalhistorien, har skabt foreningens sjæl. Vel får man ikke fortjenstmedaljer for tro tjeneste i foreningen, men mange medlemmer har holdt ved og støttet foreningen gennem årtier, måske indfanget af foreningens sjæl.

Værløseegnens Historiske Forening har haft særlig fokus på formidlingen henover de seneste 10 år, hvor lokalhistorien gennem mottoet 'Kend din egn' har fået en plads hos mange, bevidst eller ubevidst. Uanset af hvilken grund, har dette motto vakt interesse, og mange nye medlemmer har fundet vej til foreningen. Jeg finder det berigende at være formand for en forening, der formår at gøre en forskel: At løfte de mange og endda vellykkede aktiviteter henover et kalenderår – for det lader sig kun gøre med engagerede frivillige kræfter. Det må igen nævnes, at takket være medlemmerne, de mange hænder og de nye kræfter, der fint formår at flette sig sammen med foreningens mangeårige, ja, så har vi en levende forening. Stort tillykke til os alle. For alle bidrager på hver sin måde, nogle med erfaring og en helt uset flid, mens nye medlemmer ser med friske øjne på det bestående. Det er prisværdigt, at medlemmerne tager godt imod nye ideer og giver plads til forandringer, det er en forening med medlemmer, der både er lydhøre og parate til at byde nye kræfter velkomne.

Samarbejdet med Furesø Museer og Arkiver samt naboforeningen Farum Lokalhistoriske Forening deltager foreningen aktivt i. Vi udretter mere sammen, og de seneste 11 år har bevist det gensidige behov for at udbygge samarbejdet. Det er en god udvikling, når vi sammen skaber bedre rammer for lokalhistorien, men også når vi anerkendes for at kunne samarbejde. Fra tid til anden arbejder foreningen sammen med andre, fra det nationale med Naturstyrelsen til det lokale med mindre initiativgrupper, Knud Hjortø-projektet eller Naturparkens Venner - igen for at formidle lokalhistorien, blot fra andre vinkler. Der er heldigvis flere gode samarbejdspartnere, disse er blot eksempler. Så hermed lyder en stor tak til alle vore samarbejdspartnere, tak for at I hjælper os med at udvikle foreningen og formidle lokalhistorien i og omkring Værløse.

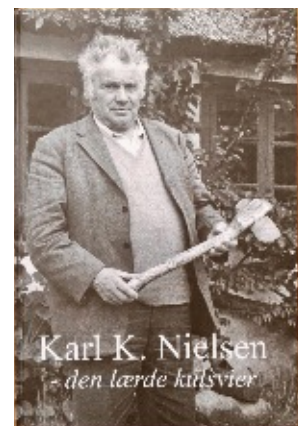
70 års jubilæum for Værløseegnens Historiske Forening

Søndag den 30. september 2018 kl. 11.45-15.00
på Mosegaarden, Skovgårds alle 37, 3500 Værløse
Musik og taler

Den arkæologiske særudstilling åbner
Bogudgivelse af "Otto – og andre af Værløseegnens originaler"
Vær med til at fejre dagen, lytte til folkemusik og hygge
med noget godt til ganen.

Program

- 11.45 Velkomstdrik
- 12.00 Fællessang: "Sangen om Karl Nielsen"
- 12.05 Velkomsttaler
- 12.15 Den arkæologiske særudstillings
tilblivelse
- 12.25 Den nye udgivelse, bogen "Otto"
- 12.30 Fællessang "Et jævnt og muntert,
virksomt liv på jord"
- 12.30 Den officielle del er slut, og nu kan du få mulighed for
at opleve udstillingen i den ene længe, og i den anden
længe kan du modtage et frieksemplar af den nye
"Otto"-bog.

Der vil være telt til ophold og telt til drikke og mad.

Undervejs vil Værløse Folkemusikanter spille de gode gamle numre, og vi håber, at I som medlemmer og andre særligt inviterede vil fornøje jer på denne særlige dag og nyde det sociale samvær.

Arrangementet afholdes i samarbejde mellem Furesø Museer og
Værløseegnens Historiske Forening

Alle tiders arkæologiske fund fra Furesøegnens Jubilæumsudstilling

Af N. B. Thomsen

Da Furesø Museer er et nyere tids museum, skal alle museets genstande fra oldtid og middelalder ifølge Slots- og Kulturstyrelsen flyttes til museer, der af Slots- og Kulturstyrelsen har fået tildelt et arkæologisk ansvar, i dette tilfælde først og fremmest til Museum Nordsjælland, som har det arkæologiske ansvar for Furesø Kommune. I forbindelse med flytningen har Furesø Arkæologigruppe, Furesø Museer og Museum Nordsjælland påbegyndt en registrering med fotografering af alle de aktuelle genstande. Som en markering af overdragelsen viser en kommende særudstilling på Mosegaarden et bredt udvalg af fundene. Udstillingen åbnes på Værløseegnens Historiske Forenings 70 års jubilæumsdag den 30. september 2018.

Da Historisk Forenings samlinger åbnede i 1953, var der registreret 418 numre af forhistoriske genstande. De fleste indsamlet af Karl K. Nielsen. Siden er mængden af genstande fra oldtid og middelalder vokset støt i forbindelse med indsamling og udgravninger. De mange tusinde fund er i dag opbevaret på Furesø Museers magasiner.

Fund fra Kondrups kældere i Værløse.

Foto: N. B. Thomsen.

Udstillingen opdeles i fundområder, som for eksempel: Flyvestationen, Jonstrup, Kirke Værløse, Lille Værløse, skovene og Farum. På den måde kan man dels se, hvad der er fundet fra forskellige tider og hvor, og dels selv besøge fundstederne i kommunen. Mogens Elgaard, som vi kender fra udstillingen "Forladt af konge, bonde og

soldat", vil også medvirke ved jubilæumsudstillingen.

Furesø Museer vil fortsat formidle egnens fortid og middelalder med de eksisterende og permanente udstillinger.

Fortsættes side 22.

KARL K. NIELSEN – foreningens første formand

Af Flemming Holm-Larsen

Karl K. Nielsen var som nævnt foreningens første formand og blev også den første leder på museet Mosegaarden. Bogen "Karl K. Nielsen – den lærde kulsvier" blev udgivet af foreningen i anledning af 50-års jubilæet, og denne artikel bygger på uddrag fra bogen, som er skrevet af Bent Damsgaard-Sørensen, Viggo Murmann Jensen og Niels Bødker Thomsen.

I et radiointerview 1969 fortalte Karl Nielsen, hvordan interessen for arkæologi begyndte: *"vel ellers sådan, som det næsten altid begynder, at en stor dreng finder noget i marken og tager det hjem. Han giver det måske til sin skolelærer, for at vide, hvad det egentlig er, og så sker der det, at han måske synes, at skolelæreren ikke rigtig tager sig noget af det, og at arkæologi ialtfald slet ikke var noget pensum på den tid, jeg gik i skole. Så kommer der det, at man finder en økse mere, og til sidst har man 3 økser, så 4, og så begynder man at grunde en samling, og det er det, jeg har gjort."*

Tiden i landbruget

Da Karls skolegang var færdig ved konfirmationen, kom han ud at tjene på landet. Det var hårdt arbejde at være bondekarl, men den store interesse for arkæologi beholdt han. Tiderne var dårlige, så Karl måtte tage arbejde, hvor det fandtes, og opdagede, hvor usle kår mange landarbejdere måtte arbejde under. En overgang var han fodermester og begyndte i denne periode at udgive "Fodermesterbladet". Det måtte dog gå ind efter et års tid, og da Karl var 30 år i 1934, sagde han farvel til landbruget, blev teglværksarbejder på Stavsholt Teglværk og bosatte sig i Farum.

Kontakt med Nationalmuseet

Sin interesse for arkæologi dyrkede Karl stadig i fritiden, og han havde snart sin egen store samling af fundne oldsager, - når han da ikke afleverede dem som danefæ.

Da magister Knud A. Larsen fra Nationalmuseet i 1947 påbegyndte en historisk kortlægning af egnen omkring Farum, fik han ofte denne besked: ”*Det har vi for længst fortalt Kulsvieren!*” Manden fra Nationalmuseet måtte da opsøge denne mand, som havde alle oplysningerne, og det førte til et årelangt samarbejde.

Det førte også til en særudstilling på Nationalmuseet allerede i foråret 1948 med oldsager fra egnen omkring Farum, Værløse og Ganløse. Det enestående ved udstillingen var, at det var fund, der var overdraget Nationalmuseet af amatørarkæologen Karl Nielsen, og at museet fandt dem så værdifulde, at man ville vise dem på en særudstilling.

Denne udstilling så sognefoged A.P. Grøn fra Værløse, og den inspirerede ham.

Karl K. Nielsen kommer til Værløse

Allerede i 1944 var Karl Nielsen flyttet til Bybrøndsstræde i Kirke Værløse, hvor den alvorligste, men heldigvis sidste fase af den tyske besættelse gik på hæld. Nok var det et meget beskedent lejemål, men der var plads til hans samling af oldsager, hvor mange var fundet i egnens tørvegrave og moser.

Sognefoged A. P. Grøn cyklede til Bybrøndstræde et par dage efter, at han havde set udstillingen, for han havde fået den ide, at Værløse skulle have et museum.

Men på det tidspunkt var Karl Nielsen afvisende: ”*Vi har jo et i Ballerup, som vi bør støtte*”. Han mente, at egnen var bedre dækket ind gennem den nære beliggenhed af Nationalmuseet, Frilandsmuseet og andre store museer i København og dens omegn.

Karl Nielsen i samtale med magister Knud A. Larsen fra Nationalmuseet.

Foto: Billedbladet.

Men han blev efterhånden grebet af ideen, og blev til sin egen overraskelse valgt til formand for Historisk Forening for Værløse Kommune 30. september 1948.

Landskendt som kulsvier

Karl Nielsen som middelalderlig kulsvier på Hjerl Hede i 1956.

Foto fra bogen om Karl Nielsen.

Samarbejdet med Nationalmuseet førte til, at Karl Nielsen den 13. december samme år blev optaget i Det Kongelige Nordiske Oldskriftsselskab som kulsvier. Det var ikke hans ide at kalde sig kulsvier, men Oldskriftsselskabet bad ham i foråret 1948, om de måtte anvende titlen på optagelsesdokumentet, idet man mente, at den både var farverig og samtidigt markerede, at her var en jævn og selvlært mand blevet optaget i det fornemme selskab.

Aviser og ugeblade fik hurtigt færten af en god historie og Karl Nielsen

blev snart kendt i hele landet og i Sverige med. En af grundene var hans ligefremme væsen: Han var en mand, der gik ”i folk med træsko på”.

Karl Kulsvier og hans medarbejdere

Fra begyndelsen lød foreningens formålsparagraf: *”Eet af foreningens ønsker er at få oprettet et museum, der skulle rumme egnens gamle ting, som ellers skønnedes at ville gå til grunde. Et andet ønske er at få optegnet sognets og egnens historie ved samtaler med gamle mennesker og ved granskning i arkiverne. Et tredje er at få udgivet et årshæfte, hvorved man om nogle år kunne få samlet en bog, hvor Værløse kommune og egnens historie var skildret.”*

Det må bemærkes i dag, at de tre ønsker i høj grad er gået i opfyldelse.

Foreningens første årsskrift udkom i 1949. Karl Nielsen bidrog med mange velskrevne artikler og beretninger. Han skrev blandt andet en årlig beretning ”I årets løb”. På foreningens ture var det ofte Karl Nielsen, der

fortalte ud fra sin store viden, og han samlede mange interesserede deltagere.

Da Karl Nielsen hverken røg eller drak (det sidste kun ved festlige anledninger), gav han under besættelsen sin ration af øl og tobak i bytte for oldsager, som tørvegravere havde fundet i mosen, og begge parter var yderst tilfredse med byttehandelen.

Karl Nielsen viser et af de bedste fund frem fra sin samling. Foto: Fra Kaj Hermansen samling.

I 1953 åbnede det første museum i den gamle rytterskole i

Lille Værløse, og Karl Nielsen begyndte åbningstalen med disse ord:

"Dette er en udstilling – ikke et museum." Hans jordnære og kyndige måde at udtrykke sig på fængslede tilhørerne og gav mange lyst til at slutte op om foreningen.

Karl Nielsen fik hurtigt dygtige hjælpere, og han samarbejdede stadig med Nationalmuseet.

Han stod i spidsen for udgravningerne og hjalp de andre med sin store viden om, hvad der kunne ligge i jorden af skjulte værdier. I de arkæologiske beskrivelser, han udarbejdede, fik han god brug for andre evner: Karl var meget ferm til at tegne og male, ligesom han var mester i at arbejde i træ.

Han havde også lyriske evner som gjorde, at han skrev sange til vennernes festdage. Han holdt også af børn, og han havde altid slik med, når der kom børn.

Karls forhold til kvinder, eller "vore flinke damer", som han kaldte dem, var helt specielt. Emmi Brodersen sagde, at de betragtede ham som en far. Karls respekt for spindesiden var tydelig, han værdsatte deres store arbejdsindsats.

Udviklingen i arbejdet

Allerede i 1952 skrev Karl Nielsen om oldtidsminderne i sognet. Det store forarbejde var allerede gjort, da han sidst i 1940'erne skrev kladden til "Sognets ældste historie". Alle oldtidsminder og fund er beskrevet og kommenteret af Karl Nielsen. I knap 30 år virkede han som arkæolog for Værløse Museum. Han nåede at skrive beretninger over alle udgravningerne og mange blev publiceret i årsskrifterne. Det var tanken, at de engang kunne samles til en bog, hvor kommunens og egnens historie var skildret.

Karl fremviste samlingerne på Rytterskolen (som lå i den østlige del af Bymidten), og Historisk Forening fik megen positiv omtale i pressen. Karl samlede desuden artikler om mange emner, han interesserede sig for og satte dem i mange store scrapbøger, som kan ses på Furesø Arkiver.

Karl Nielsen stod for mange betydningsfulde udgravninger. En af dem skal præsenteres her, nemlig udgravningen af bronzealderhøjen på Lundsbakken, hvor mange mennesker ivrigt hjalp til, og andre blot fulgte det spændende forløb.

Ved Historisk Forenings 40-års jubilæum blev graven rekonstrueret sten for sten og med ny udhugget egetræskiste ved Mosegaarden efter Karl Nielsens omhyggeligt udførte skitser og tegninger.

Lundsbakkenudgravningen.

Foto: Fra bogen om Karl Nielsen.

Mosegaarden bliver museum

I 1962 købte Værløse Kommune Mosegaarden og gav Hjemmeværnet lov til at anvende østlængen som depot. Samtidig fik Karl Nielsen fribolig i stuehuset, mod at han holdt opsyn med hele ejendommen.

Østlængen efter stormen i 1967.

Foto: Karen Seierø Mortensen.

Da pladsen efterhånden var meget trang på den gamle Rytterskole, tog Karl fat med hakke og skovl på Mosegaarden og planerede gulvene i ko- og hestestalden, så der her blev plads til større ting og grovere redskaber. Ideen om, at Mosegaarden kunne blive et museum, spirede frem.

Men tanken fik et alvorligt knæk, da et træ væltede ned og ødelagde østlængen i en efterårsstorm i 1967. Situationen blev kritisk i 1968, hvor kommunen ville rive skolen ned og opmagasinere alle tingene i en gammel bunker i Skovlunde. Det blev Karl for meget, han og medarbejderne gik i gang med at isolere loftet til et brugbart udstillingslokale. Det endte med, at alle de mange ting i samlingerne nu blev samlet på Mosegaarden.

Efter at Statens Museumsråd i 1970 gav Værløse Museum statsanerkendelse, så kommunen mere positivt på, at Mosegaarden skulle vedblive at være museum: I februar 1976 bevilgede kommunalbestyrelsen 1,3 mio. kr. til en gennemgribende istandsættelse og ombygning af Mosegaarden.

Karl nåede at se sit museum færdigt og i brug.

Hendes majestæt dronningen

Den 6. januar 1976 blev Karl Nielsen hædret for sin mangeårige indsats med den kongelige belønningsmedaille af 1. klasse med krone, der blev hæftet på hans bryst af borgmester Ernst Ellgaard ved en smuk højtidelighed på rådhuset. Ingen kunne være i tvivl om, at Karl var glad for anerkendelsen. Medaljen blev kun båret denne ene dag. Den blev om aftenen lagt i en skuffe på Mosegaarden. Karl sagde til Emmi Brodersen: ”Den kan I bruge til at lægge på min kiste!”

De sidste år

Indvielsen af Mosegaarden som museum skete 14. maj 1977, og det var en træt, men glad Karl Nielsen, der kunne se resultatet af sit livsværk.

6 måneder senere ramtes han af et slagtilfælde og døde på Herlev sygehus 19. November.

Harald Graaskov, skrev disse mindeord i 1977:

Foto: Værløseposten.

”Karl Nielsen og Mosegaarden klædte hinanden så godt, og det er svært at forestille sig, at man ikke mere skal møde ham, stående bred og gæstfri i stuehusdøren, mærke hans faste håndtryk og møde hans årvågne og målbevidste blik.

Årvågen og målbevidst – det var han i de mange år, når det gjaldt hans livsværk, at komme på sporet af vor egnns fortid. Med sit åbne, rige sind øste han ud af sin viden om den svundne tid, og med sin stilsfærdige ildhu har han gravet egnens fortid frem og samlet det, der var tilbage af det gamle Værløse i det museum, som han lykkeligvis nåede at se fuldført. - Han lærte os værdien af at kende vor fortid, og at det var en opgave vi alle kunne være fælles om.”

14. juni 1978 satte Historisk Forening en smuk natursten på Karl Nielsens grav og 14. juni 1979, den dag Karl Nielsen ville være fyldt 75 år, opsatte foreningen en mindeplade støbt i bronze, tæt ved døren til museet.

ARRANGEMENTER

Søndag den 23. september**Kister til dagligdags brug**

Tove Jensen fortæller om mange typer kister gennem historien. De unge piger samlede deres brudeudstyr i dette ældste flytbare møbel, kuffert eller skab.

Sted: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, Værløse

Søndag den 30. september kl. 11.45-15.00**70-års jubilæumsfest - Se annoncen s. 3.**

Sted: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, Værløse. *Husk at medbringe dette nummer af Bavn!*

Søndag 25. november kl. 13.00-16.00

Julestue. I det gamle stuehus på Mosegaarden vil der igen være café med gløgg, kaffe, æbleskiver og lagkage.

Søndage kl. 10-12

Kend din egn, morgenture i skoven. Datoer og turens nærmere indhold fremgår af www.vaerloesehistore.dk

Sted: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, Værløse - vi kører til skoven i egne biler.

Jonstrupsamlingen - Jonstrupvej 288, indgang E, Værløse

Fri entre, alle er velkomne!

Søndag den 2. september kl. 14.00

I stueetagen vil Finn Løkkegaard fortælle om Hareskov skole, mens samlingen kan opleves på 1. sal.

Søndag den 7. oktober kl. 14.00

I 100-året for forfatteren Rudolf Bruhns død fortæller hans niece, Inge Haunstrup Clemmensen og Lone Raadam om hans liv og virke og hans betydning for Jonstrup Statsseminarium.

Torsdag den 11. oktober kl. 15.00

Åbning af særudstilling med arbejdstitlen ”Rudolf Bruhn – ildsjælen fra Jonstrup – 100 år efter”.

Lørdag den 13. oktober

3. workshop om Øvelsesskolen med fokus på formidlingsformer. Se mere på <http://www.jonstrupsamlingen.dk/Kontakt>

Uge 42 (efterårsferien) fra søndag den 14. oktober til lørdag den 20. oktober
I lighed med 2017 holder samlingen ekstraordinært åbent hver dag i efterårsferien kl. 14-16.

Søndag den 4. november kl. 14.00

Om Victor Cornelins, der blev dimitteret fra Jonstrup Seminarium i 1919, fortalt af Ole B. Kristensen.

Søndag den 2. december kl. 14.00

Om at gå på Jonstrup omkring 1950, hvor der kom piger på "Borgen".

OTTO – OG ANDRE AF VÆRLØSEEGNENS LANDSBYORIGINALER

**er titlen på en bog, som interviewgruppen har arbejdet
med et par år, og som udkommer til 70-årsjubilæet.**

Mange vil sikkert stadig nikke genkendende til herren på plakaten af den kendte kunstner Svend Otto S., nemlig Otto Jensen, som i flere år gik rundt og solgte julenæg her i Værløse.

Ud over Otto omtales 4 andre personer, som blev mere eller mindre folkeeje, fordi de "lyste op" i en mere og mere typisk forstad. Interviewgruppen fandt, at deres skæbner ikke skulle gå i glemmebogen og samlede erindringerne om dem i denne bog.

Baggrunden er, at Værløse kommune i årene 1955-75 var én stor byggeplads: Landsbyen blev revet ned og blev til en københavnerforstad – nogle af indbyggerne skilte sig ud, og blev efterhånden betragtet som originaler.

Når den officielle del af jubilæumsfesten er slut omkring kl. 12.30 kan medlemmer af Værløseegnens Historiske forening få et friksemplar af bogen, så medbring dette nummer af Bavnem med dit medlemsnummer.

Interviewgruppen

EN FORNYELSESPROCES

- fra Historisk Forening for Værløse Kommune til Værløseegnens Historiske Forening

Historisk Forening for Værløse kommune afholdt det største og mest ambitiøse arrangement i 1998, hvor foreningen blev 50 år, og hvor festligholdelsen af Værløses 750 års jubilæum – på borgmesterens foranledning - hovedsageligt skete i foreningens regi. Da trak ”Middelalderdagene” gæster fra nær og fjern.

I det store jubilæumsarrangement deltog også regentparret, og prins Henrik fik mulighed for selv at afprøve smedehåndværket i museets smedje. Regentparret fik foræret bogen om Karl Nielsen, som blev udgivet samme år på grund af 50-årsjubilæet.

Efter 60-års jubilæet i 2008 var Værløseegnens Historiske Forening blevet en realitet, idet et navneskifte var nødvendigt efter kommunesammenlægningen i 2007. Det første - meget ambitiøse - projekt var en beskrivelse af

Furesø Kommunes historie, et arbejde, der tog sin begyndelse i 2009, hvor en arbejdsgruppe bestående af medlemmer fra begge de lokale historiske foreninger blev nedsat. Gruppen arbejdede sideløbende med ”Besættelsesgruppen”, som barslede med bogen ”Ubudne gæster” på 70-årsdagen for tyskernes besættelse af Danmark i 2010.

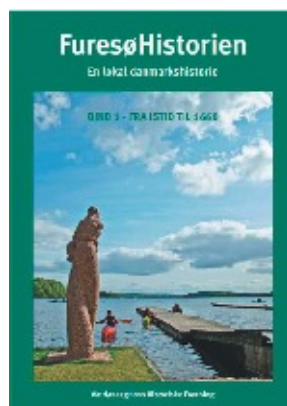
FuresøHistorien bind 1 udkom i 2012, og i 2014 udkom bind 2; dette vellykkede projekt udløste Kommunens Kulturpris 2014.

Alle sejl var sat til under middelalderdagene, her ses et glimt fra ridderturneringen.

Foto: Ole Høy.

Indtil videre er det lykkedes at udgive en bog hvert andet år, idet bogen "Forladt" om Fuglebækgårds historie udkom i 2016, og jubilæet i år fejres med en boggave til medlemmerne "Otto - og andre af Værløseegnens landsbyoriginaler".

Her ses den samlede FuresøHistorien, som udløste Kommunens Kulturpris.

Foto: Ole Høy.

En ny strategi for formidling

Værløseegnens Historiske Forening var kommet godt i gang med en ny progressiv linje efter den formelle adskillelse fra "Det lille Frilandsmuseum", som udgøres af Mosegaarden, Gadekærshuset, Smedjen og Kajs Avis Museum, idet formidling gennem bogudgivelser var et af de tiltag, som blev styrket. En brainstorming i 2013 resulterede i et idékatalog - og i en ny strategi - hvor foreningens gamle motto "Kend din egn" blev genoplivet med stor succes og nu bliver formidlet gennem

En forårstur i 2013.

Foto: Niels B. Thomsen.

det nye logo, seminarrækker, søndagsture i skoven og gennem oprettelsen af Fortællergruppen, som deltager i mange forskellige slags arrangementer. Nyhedsbrevene via e-mails blev også oprettet, og de bliver sendt til alle medlemmer, der ønsker det.

Furesø Arkæologigruppe

Harevad bro efter restaurering.

Foto: Per Lotz.

I 2010 oprettede arkæologigruppen en detektorgruppe, Furesø Detektorgruppe, som hurtigt fik mange medlemmer. Detektorgruppen har gjort flere meget spændende fund fra egnen og medvirket ved Museum Nordsjællands udgravninger. Arkæologigruppen har et velfungerende samarbejde med Naturstyrelsen, Museum Nordsjælland og andre arkæologi- og detektorgrupper i Nord-

sjælland. For eksempel har samarbejdet med Naturstyrelsen været essentielt for at gennemføre de restaureringsopgaver, der har fundet sted de senere år på den gamle bro ved Harevad og på mindestenen, der står ved Afrodites Øje.

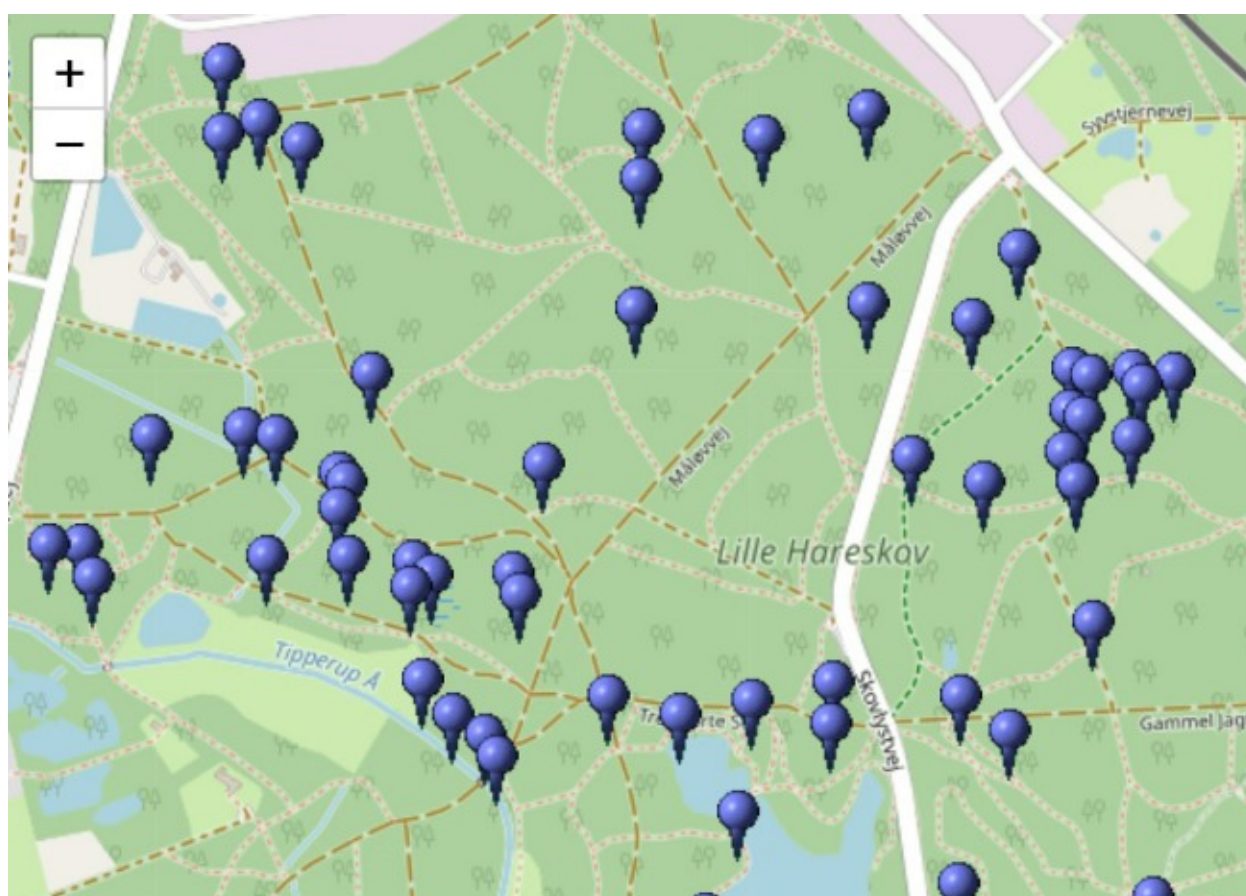
www.vaerloese.dk. - foreningens hjemmeside

I 2010 fik hjemmesidens ansigt et nyt udtryk udadtil på internettet. Ved samme lejlighed anvendtes en ny teknik, således, at også ejere af smartphones og tablets havde fuldt udbytte af et besøg på hjemmesiden. I det hele taget blev det i disse år besluttet, at vi så vidt muligt ville formidle arbejdsgruppernes samlede viden såvel som foreningens

publikationer på hjemmesiden, heriblandt også udgåede bøger i form af online-bøger: ”Ubudne gæster”, ”Bogen om Karl Nielsen” og ”Kend din egn – en egns historie”, såvel som samtlige medlemsblade og årsskrifter, som blev tilgængelige i 2014 og 2016.

Hjemmesiden udbyggedes løbende med nye muligheder. I 2014 begyndte offentliggørelsen af Interviewgruppens interviews af medborgere, der i dag omfatter 70 interviews, og der kommer løbende flere til.

I 2015 oprettedes foreningens side i Facebook, hvor vi orienterer om foreningen og foreningens arrangementer også for ikke-medlemmer. Samme år indledte vi et samarbejde med HistoriskAtlas.dk, hvor vi lagde oplysninger om beliggenhed, billeder og en kort beskrivelse af Furesø Kommunes fredede fortidsminder ind på kortet i Historisk Atlas, således at besøgende fra hele landet kan få del i oplysningerne.

Et udsnit fra kortet af Lille Hareskov med de mange stedmarkører for fortidsminder. Bag hver markering gemmer sig et billede, hvor man kan vælge at se beskrivelser og flere billeder.

Der findes mange andre spændende sider på hjemmesiden, som vi uden at tøve tør kalde en skattekasse om egnens historie. Den mest omfattende del er dog Skovdatabasen. Siden 2001 har en del særdeles dedikerede medlemmer af Arkæologigruppen gennemtravet egnens skove på kryds og tværs for at registrere områdets spor fra vores fortid. De mange observationer og undersøgelser med billeder og beskrivelser og beliggenhed blev nøje beskrevet og gemt. I 2017 lykkedes det at overføre de mange data til hjemmesiden, hvorefter denne kunne benyttes til at se og besøge alle de forskellige kulturspor, der findes i Værløseegnens skove.

Et nyt logo

Ryethøjtegningen af Rud. Jacobsen, logoet med kornkørneren af Bjarne Feldsted og logoet med den nye udgave af Ryethøj af Freddy Arntsen.

Den stiliserede kornkørner til rensning af korn, tegnet af Bjarne Feldsted, var siden 1981 foreningens logo. Da foreningen efter kommunesammenlægningen overgav museum og arkiv til at være en selvejende institution på grund af, at Kulturarvsstyrelsen ikke ville forlænge statsanerkendelsen – og dermed statsstøtten - var foreningen derfor blot en forening igen, derfor gav det ikke mening at have en museumsgenstand som logo. Et af foreningens medlemmer, Freddy Arntsen, foreslog et nyt logo, som var en stiliseret udgave af det gamle Ryethøj-logo. Det faldt i bestyrelsens smag og blev præsenteret ved generalforsamlingen i 2016.

Foto med Gadekærshuset i baggrunden, fra Grundlovsdag 2018.

Foto: Ole Høy.

Ildsjæle

Karl Nielsen var en ildsjæl, hvis største interesse var arkæologi og formidling af den viden, han samlede. Hans indsats var inspirerende, og i tidens løb har mange nye ildsjæle lagt utallige timers frivilligt arbejde i foreningens liv og virke. Og sådan er det stadig. Ingen nævnt, ingen glemt. Dog er det på sin plads at nævne Gadekærgruppen, som fik sit navn efter Gadekærshuset,¹ som gruppen rev ned sten for sten og genopførte ved Mosegaarden. Gruppen har i årenes løb udført mange praktiske opgaver af lignende karakter, samt en hel del andre, som krævede, at man ikke var bange for at tage fat. Det var gruppen skam heller ikke bange for i 2014, men kræfterne var slet ikke de samme, som de var engang, og det var ikke lykkedes at rekruttere nye medlemmer. Det var med beklagelse, at gruppen

¹ *Historien om Gadekærshuset og Gadekærgruppens opståen kan læses i artiklen "Gadekærshuset" af Bent Damsgaard-Sørensen i Årsskrift 1983, s. 44.*

nedlagde sig selv i 2014, men det gode sammenhold, som blev oparbejdet, har dog betydet, at kammeratskabet stadig dyrkes.

Skiftende ildsjæle har gennem tiden sørget for at holde foreningen levende og aktiv gennem deres engagement og frivillige arbejde; der har næsten konstant været omkring 100 meget aktive medlemmer – og der kommer heldigvis stadig flere til.

Den personlige kontakt

I 2012 kunne foreningen præsentere et nyt arrangement: Medlemsmødet. Dette årlige forårsmøde, hvor medlemmerne selv henter det nytrykte årsskrift, Witherløse, betaler kontingentet og får en hyggesnak med andre medlemmer over et let traktement, er blevet en succes lige fra starten.

De forskellige udvalg får her nye kontakter, som resulterer i artikler til Bavnens og Witherløse, interviews på hjemmesiden og ideer til Arrangementsudvalget.

De traditionelle arrangementer som fx Forårsturen, Grundlovsdag, Arkæologiens Dag, Efterårsturen og Julestuen giver også rige muligheder for godt personligt samvær omkring en fælles interesse, hertil kommer så

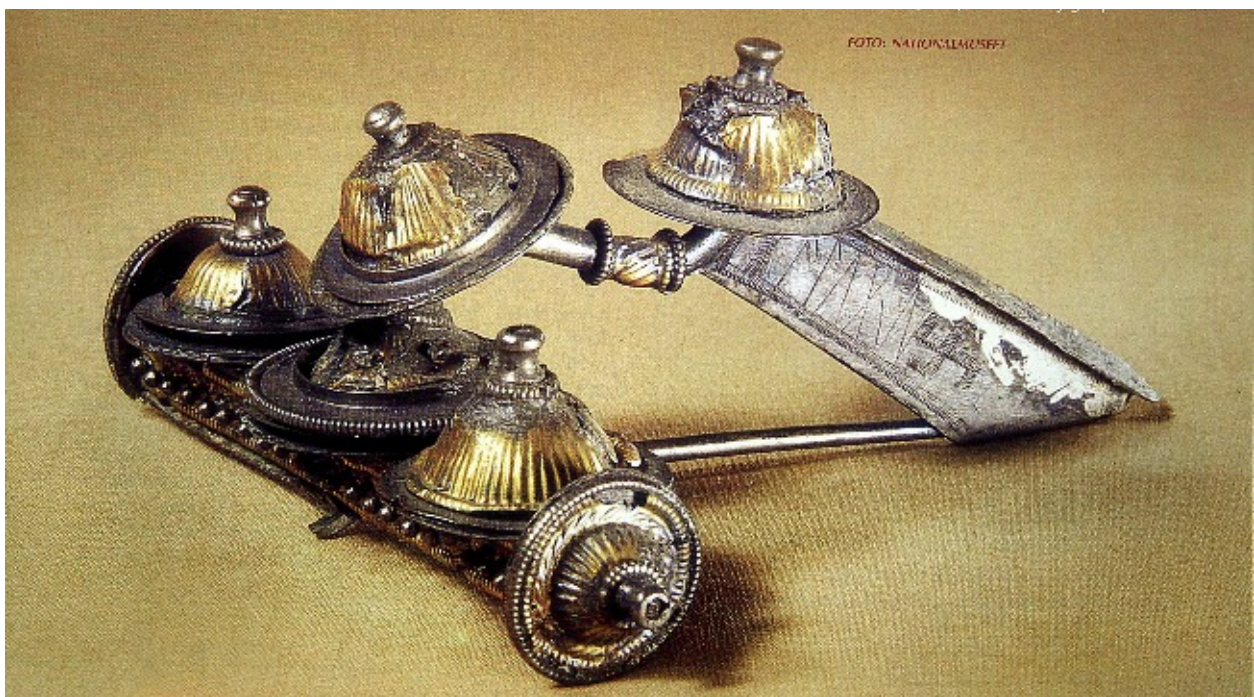
Hyggelig afslutning på byvandring med Dan Schou.

Foto: Dieter Bolt.

de nye tiltag: Seminarer, sang- og lyrikaftrner og Fortællergruppens arrangementer både på museet og ude på de historiske steder. De forskellige arbejdsgrupper er nævnt på hjemmesiden og i foreningens brochure.

Et projekt i støbeskeen

Den unge jernalderkvinde med fibulaen, hvor navnet Alugod er indridset, har en spændende historie. Foreningen er nu i gang med fundraising for at få gennemført en rekonstruktion af Alugodkvindens ansigt med udgangspunkt i kvindens velbevarede kranie. Ansigtsrekonstruktionen skal indgå i en permanent udstilling om Alugod på Mosegaarden.

Rosetfibulaen, som kvinden Alugod bar.

Foto: Nationalmuseet.

Foreningen er nu 70 år, men stadig lige så livskraftig, som da den blev oprettet. Et korps af frivillige samlet i forskellige interessegrupper sørger for at stille de mange arrangementer på benene, og mange medlemmer deltager i de forskellige nye eller traditionelle tilbud. Værløseegnens Historiske Forening er ganske vist aldrende, men holder sig ”ung af sind” blandt andet ved at byde på mange slags historisk formidling på www.vaerloesehistorie.dk både for medlemmer og – forhåbentlig – vordende medlemmer.

Foreningen hilser enhver velkommen.

Fortsat fra side 4

Det er godt at vide, at de mange fund fra egnen bliver registreret og opbevaret på allerbedste vis! Med den omfattende fotodatabase, som er en del af registreringen, vil det altid være muligt og let ”at finde og studere” fundene fra vores egn.

Det er en overvældende fortælling, som de talrige smukke og meget varierede arkæologiske genstande, der har tilbragt de seneste år i magasinets mørke, kan fortælle om det foretagsomme liv på vores ressourcerige egn, lige fra stenalderen og hele vejen op til nyere tid.

Mindeord over Erling K. Knudsen

Af Conny Laustsen

Foreningen har mistet en gammel trofast medarbejder, nemlig Erling Knudsen. Han arbejdede på arkivet en hel del år sammen med sin kone Birgit.

Erling stod endvidere i en årrække for at udarbejde vagtlistor for museet, med alt hvad det indebar af telefonopringninger og kontakt til medlemmerne, og man fik tit nogle hyggelige bemærkninger med i købet, når han ringede.

Erling var en person, som det altid var behageligt at være sammen med, både på grund af hans lune, humor og hans store viden om mange ting. Han dannede sammen med sin kone Birgit et godt team i foreningen i mange år.

Erling var født nordenfjords, og kom som ungt menneske i lære indenfor Post- og Telegrafvæsenet. Efter udstået læretid valgte han at gå videre som radiotelegrafist, i den forbindelse var han ude at sejle i et halvt år. Han blev ansat ved Lyngby radio, hvor han endte som bestyrer på stedet. Erling og Birgit boede det meste af deres liv i Hareskovby, men tilbragte de sidste år i en dejlig bolig på flyvestationen.

Erling afgik ved døden lørdag den 9. juni 2018. Han blev 89 år.

Han blev bisat fra Hareskov Kirke. På hans kiste lå foruden ridderkorset 62 røde roser fra Birgit, en for hvert år de havde været gift.

Mindeord om Jørgen Borgholt

Af Per Lotz

I juni døde en af foreningens mangeårige medarbejdere, Jørgen Borgholt, efter langvarig sygdom. Han var især aktiv i perioder sammen med Arkæologigruppen, når hans skrøbelige helbred tillod det.

Han kom til Værløse for 40 år siden som uddannet sygeplejerske og med stor viden om arkæologi. Han kom i kontakt med Laumann Jørgensen, der var i gang med sine undersøgelser af rillesten i skovene. Jørgen hjalp gennem årene Laumann med udgravninger og tegnede det 18 m lange stenanlæg Hørgen, et arbejde som Jørgen udførte præcist i løbet af flere uger. Tegningen anvendte Laumann i flere artikler og bøger, og mange kender desuden hans fine streg fra den tidstavle, som foreningen udgav som plakat.

Omkring 2000 begyndte Arkæologigruppen at registrere stenanlæg og andre kulturspor i skovene i vor kommune, og det var bl.a. på grund af Jørgens store viden og hans brug af GPS, at det var muligt at gennemføre det store arbejde, som nu findes som "Skovdatabasen" på hjemmesiden. I de senere år fik Jørgen interesse for brug af metaldetektor, og når han havde en god dag, så cyklede han ud med sin detektor, spade, kamera, GPS, tegneudstyr og en flaske vand. Så klarede han sig det meste af dagen og kom hjem med gode oplevelser og ikke sjældent med en gammel hestesko, en stenkile eller andre fund.

Skovvæsenet og museet satte pris på hans indsats, og for os, der kendte ham, var det en berigelse at omgås Jørgen, der havde et beskedent og kultiveret væsen og bevarede et godt humør, selv om helbredet af og til svigtede.

Jørgen Borgholt ved Jonstrupstenen 1 juni 2017

Afsender: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, 3500 Værløse

Denne dejlige bog kan nu læses på:
<https://vaerloesehistorie.dk/publikationer/online-boger/kend-din-egn-en-egns-historie.html/>

RESERVERET POSTVÆSENET

Værløseegnens Historiske Forening

Adresse: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, 3500 Værløse

Telefon: Sekretæren Conny Laustsen, tlf. 4498 3789

Hjemmeside: www.vaerloesehistorie.dk

Bavnens redaktion

Gurli Thuneby (ansv.), Flemming Holm-Larsen, David Holst, Niels Bødker Thomsen, Dieter Bolt, Annette Winkel, Margit Schaleck.

Bemærkninger til Bavnens indhold gives til Gurli Thuneby, tlf. 4448 3202 eller i en mail til: thuneby@mail.tele.dk

Næste nummer af Bavnens udkommer i november 2018

Sidste frist for stof er 1. september 2018.